

Sør-Troms regionråd

Deres ref.:	Deres dato:	Saksbehandler: Trine-Lise W. Fosslund	Telefon: 77 02 60 08	Vår dato: 12.04.2013	Vår ref.: 2013/44 / 026
-------------	-------------	--	-------------------------	-------------------------	----------------------------

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
postmottak@fad.dep.no

Merknad til rapporten:

NOU Norges offentlige utredninger 2013: 2, Hindre for digital verdiskaping

Graderingsregimet for bruk og innsamling av dybdeinformasjon – en hindring for planlegging og verdiskaping i kystområder

Sør-Troms regionråd viser til arbeidet i Astafjordprosjektet som har gitt 11 av 24 kommuner i Troms et sammenhengende digitalt marint grunnkart for sine havområder. Prosjektet ble påbegynt i 2002, og har medført at dette havområdet mest sannsynlig er det best kartlagte havområdet i verden pr. nå. Arbeidet har vært et nært samarbeid mellom kommunene, oppdrettsnæringen og Norges Geologiske Undersøkelse (NGU). Troms fylkeskommune har bidratt økonomisk, og offentlige etater som Mattilsyn m.fl. har deltatt.

Nøyaktig dybdeinformasjon er svært viktig som grunnlag for planlegging av bruk og vern av sjøområder. Dagens graderingsregime, som kun tillater bruk av grov informasjon (en grid på 50*50m), utgjør en hindring for effektiv innsamling og bruk av dybdedata. Dette kan ha negative virkninger på næringsutvikling, økonomi og miljø langs kysten. Bruken av havs- og kystområdene øker stadig og det er for eksempel en nasjonal målsetning om en økning i oppdrett.

Det er for eksempel slik at kommuner og fylkeskommuner ifm konsesjonssøknader krever kartlegging med minimum 10 x 10 grid. Dette er i prinsippet konfidensiell informasjon, men behandles ikke alltid deretter.

I Astafjordprosjektet har vi delvis fått benytte en grid på 10*10 meter. NGU søkte på vegne av prosjektet om tillatelse til å kunne bruke en mer detaljert måling for hele det aktuelle området. Dette fikk vi ikke gjennomslag for. Saken ble tatt opp med fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen i et notat overlevert 16.08.2012. Vedlagt følger kopi av notatet som beskriver problemstillingen sett fra vår side, samt svar fra Kyst- og fiskeridepartementet.

Informasjon om bunnforholdene som er innsamlet av Astafjordprosjektet er et godt grunnlag for forvaltning av kystsonen i Midt- og Sør-Troms, og har allerede bidratt positivt til næringsutvikling, økt verdiskaping, bedret miljøhensyn og andre samfunnsgevinster. Verdien av informasjonsmaterialet, både for oss og andre som igangsetter tilsvarende kartlegging, vil øke betydelig om mer detaljerte grunndata kan benyttes.

Med hilsen
Sør-Troms regionråd

Ivar B. Prestbakmo
Leder av regionrådet og ordfører i Salangen

Marianne Bremnes   Ordfører i Harstad
Torbjørn Larsen   Ordfører i Kvæfjord
Ronny Grindstein   Ordfører i Gratangen

Dag Sigurd Brustind   Ordfører i Ibestad
Erling Bratsberg   Ordfører i Lavangen
Einar Aune   Ordfører i Skånland

Vedlegg

Elektroniske sjøkart/marine grunnkart kan ikke brukes på grunn av et regelverk som er nærmere 100 år gammelt

Staten har brukt flere hundre millioner kroner i offentlige midler på å lage detaljerte undersjøiske kart av havbunnen. På grunn av et foreldet regelverk er det store restriksjoner på bruken av disse kartene. Det er i dag kun Forsvaret som kan benytte seg av undersjøiske kart med en nødvendig høy oppløsning. For sjømatnæringen medfører dette at vi ikke får utnyttet kartene i forbindelse med vår næringsvirksomhet og opplæring. For lokalsamfunnene langs kysten medfører dette at vi ikke får laget planverktøy som er kvalitetssikret gjennom moderne undersjøiske elektroniske kart.

Bakgrunn

Problematikken med bruk av elektroniske kart ble synliggjort gjennom Astafjordprosjektet. Prosjektet ble etablert i 2002 med det målet at prosjektområdet skulle bli det best dokumenterte kystsoneområdet i landet, en målsetting som nå er oppnådd, men som er preget av et foreldet regelverk om bruken av undersjøiske kart. Prosjektets fase III ble sluttført 31.05.2012, og har dekket 12 kommuner i Sør-Troms; Berg, Torsken, Tranøy, Dyrøy, Bjarkøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen og Skånland.

Prosjektet har produsert store mengder informasjon om kystsonen som er gjort tilgjengelig på www.astafjordprosjektet.com.

Hovedleveransen i fase III er komplette marine grunnkart med biotoper i hele prosjektområdet, samt en validert strømmodell som viser strømforhold 160 m grid i alle dybder.

De marine grunnkartene vil danne grunnlaget for en kunnskapsbasert kystsoneplanprosess i kommunene, samt til konsekvensutredning av tiltak på et generelt nivå. Biotopkartet kan brukes til bla. konsekvensutredning av tiltak spesifikt i forhold til sårbare naturtyper.

Strømmodellen er kjørt spesielt med tanke på mulig forurensing fra mudring av Harstad Havn, mulig vannkontakt mellom oppdrettslokaliteter (smittepress) for to typer partikler (lakselus og virus) samt beredskapsvurdering ved oljeutslipp fra havarerte fartøy.

Troms Fylkeskommune, 12 kommuner, 12 oppdrettere, Norges Geologiske Undersøkelse og Harstad Ren Havn har brukt 11 385 000 kroner på fase III av prosjektet

På grunn av det nær 100 år gamle regelverket får ikke fem kommuner, Troms Fylkeskommune, oppdrettere, fiskere, andre brukere av kystsonen og NGU full nytte av 11 385 000 kroner som de har brukt.

Brukerne av kystsonen i kommunene Berg, Torsken, Tranøy, Bjarkøy og Harstad får ikke full utnyttelse av Astafjordprosjektet i sine sjøareal pga. av restriksjoner på selve oppløsning (skarpheten) av kartene.

Hva er gjort for å gi brukerne en tilstrekkelig oppløsning på dybde-dataene?

NGU har søkt og fått frigivelse av data i 10 m "grid" (skarphet) for den indre del av Vågsfjordbassenget. NGU har på prosjektets og egne vegne søkt frigivelse av hele Astafjordområdet i tilsvarende skarphet.

Det svaret Forsvaret ga til NGU og Astafjordprosjektet var at tillatelse ikke vil bli gitt. NGU har bedt om en klargjøring og en begrunnelse.

Hvorfor er det så viktig for brukerne av kystsonen å ha tilgang på dybde data med en skarphet på 10 meter eller bedre?

Kyst-Norge har et stort behov for detaljerte kartdata:

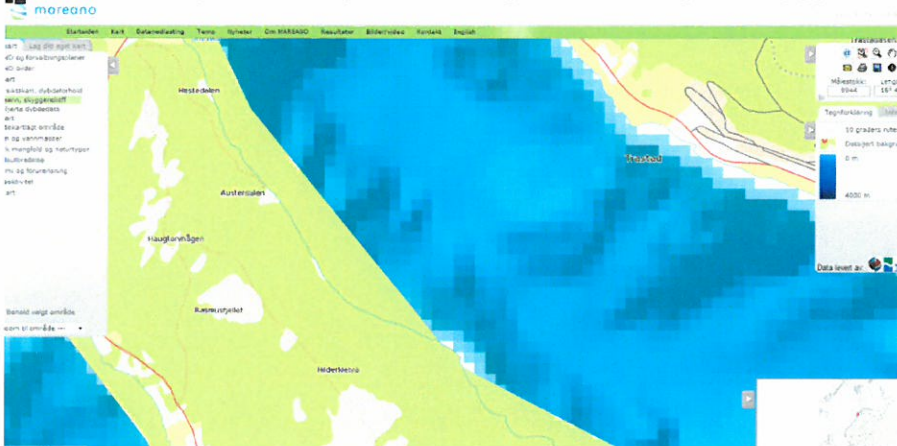
- Havbruksnæringen

Lokalitetsundersøkelser i forbindelse med oppdrettskonsesjoner er underlagt akkreditering og kravene til bunnkartlegging er innskjerpet. NS 9451:2009 kapittel 5,6 som sier følgende:

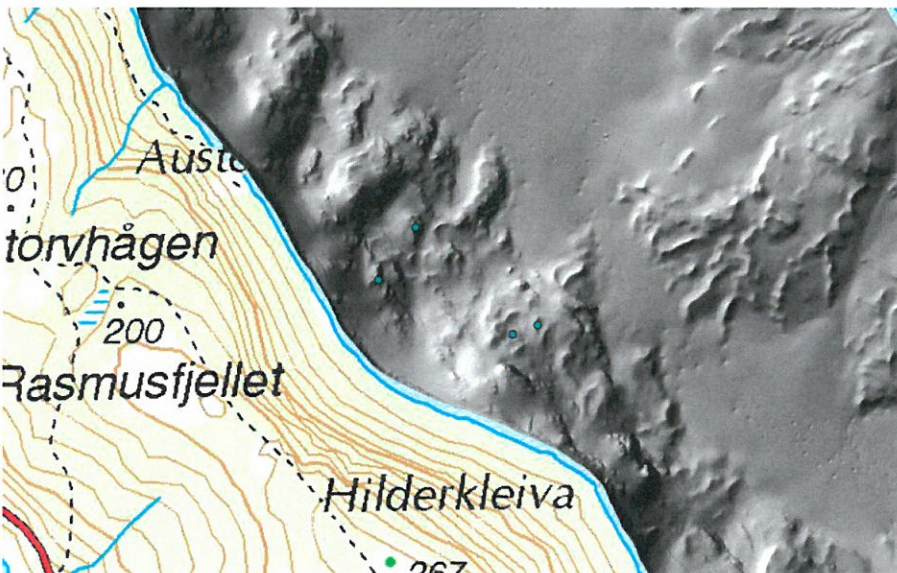
"Bunntopografi og –type ved bunnfester og langs fortøyningslinjer skal kartlegges. Bunndybde i relevant areal for det flytende oppdrettsanlegget, innbefattet fortøyninger, skal kartlegges i et rutenett med størst avstand på 10m x 10m mellom de registrerte punktene. Store uregelmessigheter, som store steiner, bergrygger, sprekker eller større gjenstander skal registreres spesielt."

Planlegging av oppdrettslokalteter:

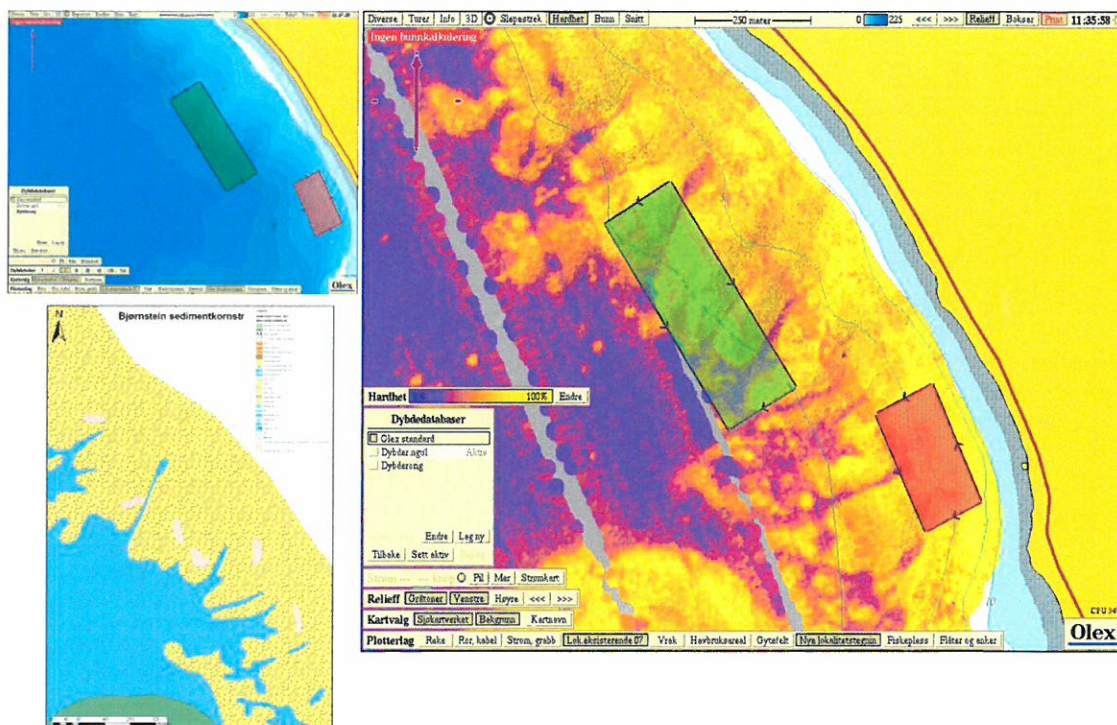
Dette er den skarpheten våre sjøkart har i dag – med en skarphet - Skyggerelieff 50 m ”grid”:

Bildet viser 50 meters grid for oppdrettslokaliteten Hildekleiva ved Borkenes i Kvæfjord kommune. Nedenfor er et eksempel på den skarpheten som kreves av moderne elektroniske sjøkart:

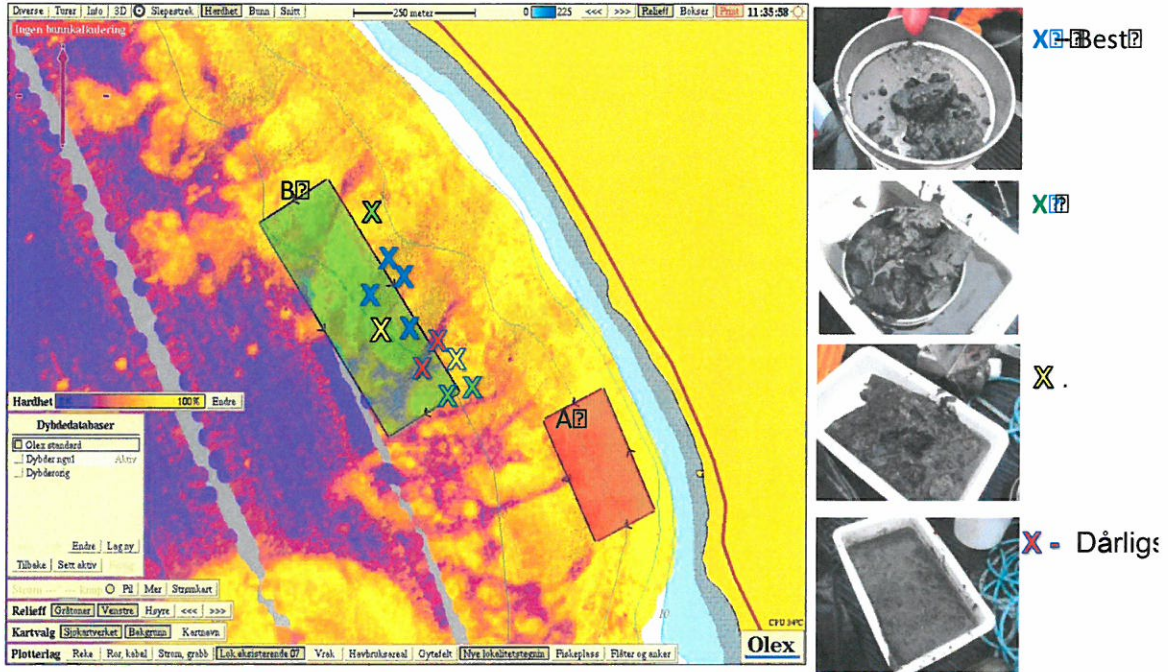
Planlegging av nye lokaliteter?

Bildet øverst til venstre viser dybde data for lokalitet Bjørnstein i Ibestad som ble planlagt med tilgang på moderne elektroniske kart med en skarphet på 3 meters "grid" (oppløsning). Bildet til høyre viser hardheten til bunnsedimentene. Bildet nederst til venstre viser sedimentkornstørrelsen.

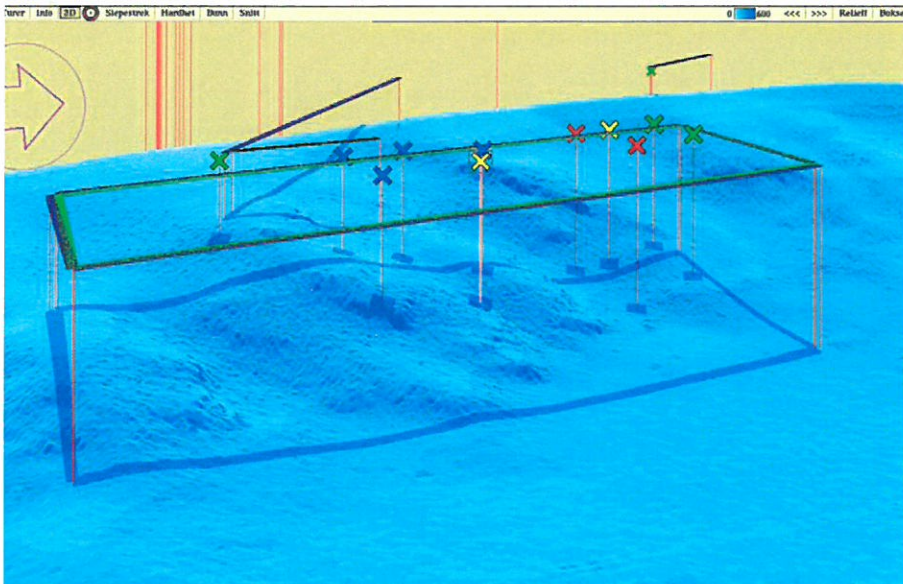
Lokalitet Bjørnstein

Tilstand (MOM) prøver etter produksjon av 500 tonn laks

Lokalitet Bjørnstein

Tilstand (MOM) prøver etter produksjon av 500 tonn laks

X Tilstand 1 (best)   X Tilstand 2   X Tilstand 3   X Tilstand 4 (dårligst)

Data frigitt av Kleiva Fiskefarm og Gratanglaks

Eksempler på bruk av elektroniske sjøkart med en tilstrekkelig skarphet/oppløsning

Eksempel fra Hilderkleiva:

Anleggets plassering ble bestemt ut fra eksisterende kartverk, egen opplodding med Olex-kartmaskin og ved bruk av dykker og ROV. Anlegget fikk problem med de 4 markerte ankrene som flyttet seg opptil 70 meter.

Området ble målt opp av Sjøkartverket som en del av Astafjordprosjektet. Skyggerelieff basert på høy oppløsning, 3 meters grid, og viser at ankrene ble lagt ut på rygger som geologene erfaringsmessig vet består av stein. Slike rygger under havoverflaten gir dårlig hold for anker. Hadde denne informasjonen vært tilgjengelig ved utlegg av anlegget, hadde situasjonen vært unngått. Her har vi altså også en situasjon som viser hvor nødvendig det er å ha tilgang på høyoppløselige sjøkart.

Eksempel fra Bjørnstein;

Her hadde man 3 m grid kart med skyggerelieff og detaljkunnskap om bunnforholdene tilgjengelig ved planleggingen av anlegget. Gode kart forenklet her søknadsprosessen. Man kunne velge riktig anker og man viste hvor det sannsynligvis ville samle seg avfall under anlegget slik at lokaliseringen kunne optimaliseres. MOM undersøkelser etter produksjon av en lakse-generasjon viste at denne kunnskapen medførte riktighet.

Detaljerte kart og kunnskap om bunnforholdene som er samlet inn i Astafjordprosjektet er av stor verdi for Kyst-Norge og sjømatnæringen. Kartene kan benyttes til å finne gode lokaliteter, få oversikt over terskler i fjorden, legge ankrene i gode posisjoner slik at en unngår gnag på tauene fra bergvegger og farlige steiner. I tillegg kan man velge riktig type anker tilpasset den aktuelle havbunnen ut fra hvilket sediment det er på ankringsplassen. Detaljerte kart som viser hardhetsdata gir informasjon om havbunnen og hvor det er bløte parti. Vi er avhengig av detaljerte kartdata for å analysere brennkraften til sjømatnæringen og velge plassering av anlegg som minimaliserer risikoen for havari.

Detaljerte dybdekart er også nødvendig for å kunne lage strømmodeller for et område. Høyere oppløsning på dybde dataene, gir bedre matematiske strømmodeller.

Fiskeri

Fiskere opparbeider seg detaljert kunnskap om havbunnen i de områdene de fisker i over lang tid. Detaljerte dybdekart vil være med på å minke bruksslitasje, finne interessante områder, kanter osv. Vi tror at fremtiden vil vise at fisket kan drives mer effektivt mht. bruksslitasje og bunkersforbruk med detaljerte dybde data som er analysert.

Offentlig forvaltning

Det er vanskelig for forvaltningen å planlegge uten detaljerte sjøkart med marine grunnkart. Hvordan beskytte biotopene til sårbare økosystem og sårbare arter? Hvordan skal man kunne vise, og dermed utnytte, strømmodeller eller beregne brennkraft? Hvor skal kabeltraseer legges uten å havne utenfor stup, uten å komme i konflikt med fiskefelt, hvor kan kablene graves ned, hvor skal de legges med minst mulig skadevirkninger for andre næringer osv. Hvor kan skip med begrenset manøvreringsevne ankre opp på en sikker måte osv? Oppsummert er det vanskelig å forvalte et kystområde uten detaljerte marine grunnkart/sjøkart.

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

MOOTTATT

Ibestad kommune
Ordfører Dag Sigurd Brustind
Kommunehuset
9450 Hamnvik

IBESTAD KOMMUNE	
Avd. Ibestad	Saksb. DSB
- 5 NOV. 2012	
Saksnr. 10/01278	Dek.nr. 8
Ark.kode: T70	

Deres ref

Vår ref
201200403- /MTB

Dato

30 OKT. 2012

Om elektroniske sjøkart og lov om forsvarshemmeligheter

På vegne av statsråden takker vi for notatet hun fikk overlevert i Gratangen 17. august 2012. Notatet beskriver problemstillingen som oppstår når kartlegging og bruk av sjøkart kommer i konflikt med sikkerhetshensyn.

Når Forsvaret vedtar å gradere sjøkart gjøres det med medhold av Lov om forsvarshemmeligheter. Loven er fra 1914, og det jobbes med å få på plass et nytt sikkerhetsregelverk. Imidlertid kan dette ta noe tid, og i mellomtiden må det søkes om nedgradering for de kart som ønskes benyttes.

Problemstillingen er kjent for oss i Fiskeri- og kystdepartementet. Det er et økende behov for høyoppløselige sjøkart til mange formål som er viktige for samfunnet, som generell kystsonoplanlegging, konsekvensutredninger og lokalisering av oppdrettsanlegg. Sikkerhetshensyn må veies opp mot dette. Departementene jobber seg i mellom med å finne løsninger som kan fungere i påvente av nytt lovverk, og vi håper på å komme fram til en omforent løsning innen overskuelig framtid. Vi takker for innspillet og vil ta det med oss i det videre arbeidet.

Med hilsen

Inger Oline Røsvik
avdelingsdirektør

Mari Bjørhei
rådgiver